

Hmeljar

Celje, december 1953 - L. VIII., št. 12

Hmeljar izhaja po potrebi — Urejuje in odgovarja uredniški odbor — Odgovorni urednik Debič Boris — Tiska Celjska tiskarna — Stevilka 8 din — Za hmeljarje brezplačno — Poštšina plačana v gotovini

Izdaja hmeljarski odbor pri OZZ Celje-okolica

Ob novem letu!

Zopet je leto za nami. Kaj nam bo prineslo novo leto? Kakšne so perspektive? Da, perspektive! Kako naj bi človek vedel? Toda ali tega res ne more vedeti? Ne — če bo ugibal posameznik samo s stališča svojih osebnih vprašanj, če ne bo upošteval zakonitosti, po katerih se giblje vsa naša družbena skupnost, če ne bo razčlenil pogojev, ki jih nudi sedanja stopnja našega družbenega razvoja.

Poglejmo samo uspehe, ki jih je ta naša skupnost dosegla v preteklem letu in pogled posameznika v prihodnje leto je lahko jasen in vesel.

Kakšni so uspehi, ki smo jih dosegli? Kako se bodo odražali? Dotaknili bi se samo tistega, kar se tudi našega hmeljarja najbolj neposredno tiče, to je gospodarstva. Jasno je, da je največji korak naredila industrijska proizvodnja, ki je večja za okrog 10 odstotkov, če jo primerjamo z lansko. Pri tem moramo upoštevati, da imamo še vrsto tovarn in drugih obratov, v katere smo letos ogromno investirali, kar pa se bo poznalo šele v prihodnjem letu, ko bodo začeli ti objekti obratovati. Tak razvoj naše industrijske proizvodnje bo zelo vplival na celotno naše gospodarstvo, ki že nujno zahteva, da vskladimo temeljno industrijo s predelovalno industrijo in kmetijstvom. Kam bo treba torej bodoče leto mnogo več investirati? V kmetijstvo, ker mu je treba zagotoviti hitrejši razvoj. Velik uspeh smo dosegli tudi na področju zunanje trgovine. Sedaj ne izvažamo samo rudnine, les, izdelke domače obrti in nekatere kmetijske pridelke, temveč tudi investicijske dobrine, orodne stroje, naprave za elektrarne, vagone itd. Od izvoza je odvisna naša plačilna bilanca, ki ima na celotno gospodarjenje nemajhen vpliv. Za našega hmeljarja pa je še posebno važno vprašanje kreditov. Na podlagi dosedanjih uspehov bo mogoče sprostiti kreditni trg, v skladu s skorajšnjim uveljavljenjem znanega

načrta nove uredbe o investicijskih kreditih in bankah. Prav ta sprostitvev bo sama po sebi delovala v smeri hitrejšega razvijanja predelovalne industrije, stanovanjske in komunalne graditve, prometa in predvsem kmetijstva, čeprav bo treba določen odstotek dolgoročnih denarnih sredstev nameniti še za dogotovitev tovarn, ki smo jih začeli graditi. Končno še vprašanje življenjskega standarda. Dviganje življenjskega standarda seveda ni istovetno s krepitvijo drobno-lastniških teženj, ki se pri nekaterih kmetih še pojavljajo, posebno pri večjih. Ponovno je treba poudariti, da je dviganje standarda odvisno od obsega proizvodnje in ne od administrativnih ukrepov. Povečan izvoz, doma pa povečana storilnost in konkurenca, le to bo imelo za posledico nadaljnje pocenitve in s tem večjo kupno moč potrošnika. Perspektiva je tudi v tem pogledu jasna: vztrajno, čeprav morda počasno boljšanje življenjskih razmer delovnega človeka.

Poleg novih gospodarskih zmag smo v letošnjem letu, ravno ob deseti obletnici rojstva naše socialistične države izvojevali še eno veliko moralno politično zmago. Imperialističnemu diktatu z dne 8. oktobra so se naši narodi uprli z isto enodušnostjo, ki krona vse uspehe naše mlade države, in kar v zunanjem svetu marsikdo ne more razumeti, ker pač ne razume, da postaja socializem kri in meso našega delovnega človeka, kar so potrdile tudi volitve 22. novembra.

Ob takšnem položaju lahko mirno in zadovoljno ter ponosnega čela stopimo v novo leto. Pot socializma, katere del bomo prehodili v letu 1954, postaja širša in bolj gladka.

Hmeljarjem želimo na tej poti mnogo uspehov v novem letu!

Uspehov bogato novo leto 1954
žele savinjskim hmeljarjem,
hmeljarskim odsekom in
kmetijskim zadrugam

Hmeljarski odbor OZZ Celje okolica
Inštitut za hmeljarstvo
Hmezad - Žalec

Zvišajmo hektarski pridelek in kvaliteto, ker tako pocenimo proizvodnjo hmelja!

Če pogledamo statistične podatke o povprečnem pridelku hmelja na ha, ne moremo biti s številkami nič kaj zadovoljni, kajti pridelek pri nas je precej nižji kot pridelek v drugih zapadnih hmeljarskih okoliših, zlasti v Nemčiji. Statistika nam pove, da smo samo v letih 1945, 1946 in 1947 dosegli povprečno 1.100 kg na ha, medtem ko pridelek zadnjih let ni dosegel niti 900 kg. Letošnji povprečni pridelek se je zaradi izredno ugodnih klimatskih prilik dvignil na ca. 1.150 do 1.200 kg, je pa zaradi močnega napada škodljivcev in boleznih kvaliteta občutno slabša kot druga leta. Nemško hmeljarsko glasilo »Hopfen Rundschau« sporoča v zadnji številki, da je pri njih letošnji povprečni pridelek 2.050 kg na ha. Tudi padeč kvalitete zaradi peronospore v letošnjem letu ni opažen, kajti povprečno so škropili 15-krat ogroženi hmelj, v posebno hudih primerih pa tudi do 27-krat. Seveda so pa njihove sorte hmelja mnogo bolj občutljive za peronosporo, kot pa savinjski golding.

Višina pridelka pa tudi kvaliteta se pri posameznih proizvajalcih zelo menjuje. Tako imamo nekatere producente, ki komaj dosežejo 500 kg na ha in ki prve kvalitete sploh nimajo, procent druge pa je izredno nizek. Imamo pa na drugi strani zopet hmeljarje, katerih povprečen letošnji pridelek se giblje okoli 1.500 kg. Nekateri so pridelali celo po 1.800 kg na ha. Čim večji je naš hektarski pridelek in čim boljša je kvaliteta, tem nižja je naša lastna pridelovalna cena hmelja in tem bolj je plačano koristno delo. To dejstvo se v povojnih letih mogoče ni tako jasno pokazalo, kajti davek je bil odmerjen po dohodku. Prihodnja leta pa, ko se bo davek plačeval po katastru, bo visok hektarski pridelek v večji meri nagrajeval hmeljarjevo spretnost in pridnost. Oglejmo si kako v naših razmerah padajo produkcijski stroški z zvišanjem hektarskega pridelka.

Pri izračunavanju stroškov za ha hmelja smo vzeli v obzir:

1. Amortizacijo nasada in zemljiško rento.
2. Materialne stroške.
3. Delovno silo.

Prva postavka v našem računu, amortizacija nasada in zemljiška renta, je enako visoka za hmeljišča kjer letno pridelamo 600 ali pa 1.500 kg hmelja. Res je, da dober hmeljar pri napravi novega nasada bolje gnoji sadežem in skrbneje obdela zemljišča, kar precej zviša investicijski strošek, vemo pa, da skrbno negovani nasadi na primernih zemljah dalj časa rode, kot zanemarjeni. Zato je vsakoletni odpis v dobro oskrbovanih hmeljiščih kljub višji investiciji celo nekoliko nižji kot v slabih hmeljiščih. Če upoštevamo pri amortizaciji nasada še plačevanje 5% obresti od investicijske vsote, znaša letna amortizacija okoli 75.000 din. Ta visoki odpis naših hmeljišč (je namreč višji kot pri sadovnjaku in vinogradu) zgovorno opominja, da postavljamo hmeljišča res samo na dobra zemljišča, kajti v prevlažnih ali presuhih zemljah z vsemi agrotehničnimi merami ne moremo zvišati pridelka na zaželeno višino.

Druga postavka, materialni stroški (v katerih je vračunana tudi amortizacija strojev, orodja in sušilnice ter zavarovalnine), je seveda v slabo oskrbovanih hmeljiščih mnogo nižja kot v hmeljiščih z visokim pridelkom. Pri intenzivni obdelavi se ti stroški dvignejo za 100 in več %, kajti precejšnjo vsoto v tej postavki zajamejo hlevski in umetni gnoj ter zaščitna

sredstva. Kljub temu pa, da so materialni stroški v donosnih hmeljiščih mnogo večji, nam končni račun pokaže, da se nam denar za gnojila in drug reprodukcijski material bogato obrestuje. Ne žalimo niti truda, niti stroškov, ki jih imamo pri dobrem pripravljanju hlevskega gnoja in kompostnih kupov. Ves trud in ves denar bosta bogato poplačana.

Tudi tretja postavka v našem računu, izdatek za delovno silo, v intenzivno obdelanem hmeljišču raste, vendar ne v taki meri, kot materialni stroški. Občuten dvig izdatkov pri povišanem pridelku imamo samo pri obiranju, kjer se dvignejo stroški v hmeljiščih s pridelkom 1.500 kg v primeri s stroški pri pridelku 600 kg za ca. 70%, medtem ko se izdatki za delovno silo pri pridelovanju v intenzivnih hmeljiščih dvignejo samo za ca. 20%.

Iz naslednje tabele je razvidno, koliko nas stane kg hmelja pri pridelku 600 kg na ha in koliko pri pridelku 1.500 kg na ha. Izredno nizke in izredno visoke pridelke smo pri svojem računu izpustili, ker so zelo redki in ker za izredno nizke pridelke (400—600 kg na ha) leži gotovo krivda tudi v slabo izbranem hmeljišču.

Pridelek	Izkupiček za celokupni pridelek (kg povprečno po 350 din)	Cena za kg
600	210.000	345
650	227.500	350
700	245.000	346
750	262.500	356
800	280.000	357
850	297.500	342
900	315.000	346
950	332.500	349
1000	350.000	353
1050	367.500	347
1100	385.000	346
1150	402.500	346
1200	420.000	346
1250	437.500	349
1300	455.000	346
1350	472.500	346
1400	490.000	346
1450	507.500	346
1500	525.000	346

Pri računanju smo upoštevali povprečne cene, ki so bile v veljavi leta 1952. Možno je, da so bile v raznih krajih cene nekoliko višje ali nižje, razmerje med cenami za kg pri različno visokih pridelkih pa ostane več ali manj vedno enako in to razmerje smo hoteli prikazati.

Iz tega prikaza prav lepo vidimo, da hmeljar, ki malo pridelava, prideluje pri sedanjih cenah v lastno izgubo. Material in sezonsko delovno silo mora plačati, medtem ko kmetovo delo in delo njegove družine ni plačano. Prav tako pri takih pridelkih ni mogoče nabavljanje novega orodja, popraviljanje sušilnic in drugih strojev, ker ni mogoče pri tem izkupičku upoštevati celotno amortizacijo, ki je pri pridelovanju hmelja precejšnja. Hmeljar pa, ki pridelava nad povprečjem, ima z izkupičkom dobro plačan trud, ki ga je vložil v hmeljišče in lahko misli na nadaljnjo mehanizacijo svojega posestva.

To pa ni edina prednost visokega pridelka na hmeljiščih. S tem, ko na manjši površini dosežemo isti ali celo višji pridelek, nam ostane več zemlje za krm-

ske rastline, ki zemljo manj izčrpajo kot hmelj, obenem pa nam omogočajo vzdrževati večje število živine in pridelati več gnoja, kar nam zopet omogoča izdatnejše gnojenje naših že tako izčrpanih zemljišč. Zato naj naši gospodarji ne streme za tem, da bi na svoji obdelovalni zemlji imeli čim več hmelja, ampak toliko kot ga dopušča kolobar, pač pa naj z vsemi sredstvi zvišajo pridelek in kvaliteto. V neugodnih letih, ko cene hmelja ne zadovoljujejo, nosi tak kmet, ki ima na svojem posestvu samo toliko hmelja kot ga prenese kolobar, mnogo manjši riziko, kakor kmet, ki ima preveč hmelja za svojo obdelovalno površino.

Prikazali smo, kakšno korist ima hmeljar, ki zna in se potrudi, da bi čim več pridelal na hektar. Hoteli bi prikazati še kako dobra kvaliteta nagradi hmeljarjevo delo.

Če vzamemo pri srednjem pridelku hmeljarja, ki pridelal samo prvo in drugo kvaliteto in hmeljarja, ki oddaja tretjo in četrto kvaliteto, znaša razlika v dohodku prvega in drugega 34.000 din, s stroški za štirikratno škropljenje z bakrenim apnom in enkrat z lindanom pa približno 16.000 din. Torej je prebitek 18.000 din.

Vložimo torej vse sile za zvišanje pridelka in zboljšanje kvalitete, kajti samo na ta način bomo pridelovali poceni in bomo konkurenčni na svetovnem trgu s svojim produktom. Držimo se nekoliko izpremenjenega pregovora: »Nismo tako bogati, da ne bi svoja hmeljišča izdatno gnojili in zaščitili pred boleznimi in škodljivci.«

Inž. Kač M.

Pred začetkom dela hmeljarske šole

Sredi priprav za otvoritev hmeljarske šole v Vrbju pri Žalcu nas je dohitelo sporočilo, da je tudi Svet za prosveto in kulturo končno dal svoj načelni pristanek za poslovanje le-te, za hmeljarje prepotrebne šole.

Kako je pravzaprav s to šolo? Kako bo urejena, koliko časa bo trajala, kaj in kako se bo poučevalo in končno kdaj se bo začela?

Na vsa ta vprašanja, ki jih slišimo dnevno, vam hočemo na kratko odgovoriti.

Osnovanje posebne hmeljarske šole je že stara zahteva kmetovalcev hmeljarskega področja. Pred vojno so nekateri napredni gospodarji pošiljali svoje sinove v šolo in na prakso v druge dežele, predvsem v Čehoslovaško, dobro vedoč, da je le v znanju ključ do uspeha ter da je treba korakati vzporedno z vsemi novostmi v proizvodnji hmelja.

Seveda je število teh, ki so si lahko tako šolanje privoščili bilo malo, saj je bilo zvezano s stroški, katerih ni zmogel vsakdo.

Nova Jugoslavija je takoj v začetku, upoštevala je važnost hmelja v narodnem gospodarstvu, vzporedno z obnovo v vojni uničenih hmeljskih nasadov, mislila na trajno ureditev vprašanja raziskovanja najracionalnejše proizvodnje hmelja ter vseh problemov, ki so s tem v zvezi, kakor tudi ureditev rednega pouka o hmeljarstvu.

Prva naloga je bila rešena z osnovanjem hmeljarskega inštituta, druga pa z osnovanjem stalne hmeljarske šole.

Hmeljarska šola je zamišljena kot zavod, ki bo skrbel za strokovni pouk kmečke mladine hmeljarskega področja. Za razliko od ostalih kmetijskih šol, bo težišče pouka na vseh problemih, ki se tičejo hmelja.

Šola bo stremela za tem, da se bodo izsledki dela v laboratorijih inštituta in na poljih šolskega posestva strnili v rezultate, ki se bodo preko šole prenašali v široko prakso. Tako bodo učenci imeli n. pr. priliko prvi izvedeti kakšne metode obdelave so se najbolj obnesle, kakšna nova gnojila in zaščitna sredstva se zaradi učinkovitosti najbolj priporočajo, kako se izplačajo razni načini vzgoje hmelja itd., saj se bodo predavatelji s temi problemi neposredno ukvarjali v inštitutu in na posestvu.

Ni potrebno posebej poudarjati, da se bo razen hmeljarstva poučevalo tudi vse ostale kmetijske panoge. Brez živinoreje ni poljedelstva, brez gnojenja s hlevskim gnojem ne uspeva zadovoljivo nobena kulturna rastlina, pa tudi mleko in živalski proizvodi so važen vir dohodkov v gospodarstvu, zato bodo živi-

noreja, prehrana domačih živali in mlekarstvo prav tako važen predmet.

Razen hmelja gojimo tudi druge poljske rastline, celo potrebno jih je gojiti in pravilno menjavati, da dosežemo prave pogoje za rast in razvoj glavne kulture — hmelja. O tem, ter o specialnem pridelovanju žit, okopavin, stročnic, industrijskih rastlin, dalje o pridelovanju zelenjave in splošno o vrtnarstvu, o travništvu in o krmskih rastlinah, o vsem tem bo govorila v poljedelstvu.

Sadjarstvo in vinogradništvo je tudi važna panoga kmetijskega gospodarstva in jo na šoli ne smemo zanemarjati. Nahajamo se pred veliko obnovo naših izčrpanih sadovnjakov, ki so poleg tega napadeni še od ameriškega kaparja, ki njihov propad še pospešuje. Kako urediti sodobni sadovnjak? Na kakšnih tleh, kakšno sorto, kakšno podlago, razdaljo, kakšen med — ali posevek, na vse to bo učenec dobil odgovor v šoli.

Domača kapljica se po napornem delu prileže, četudi ni od zlahtne trte. Kako vzgojiti boljše sorte ter jih zaščititi od zgodnjih pozeh, kako pravilno kletariti, tudi na to v šoli ne bodo pozabili.

Da bo učenec lahko pravilno razumel vsa dogajanja v naravi, da bo vedel zakaj je v določenem času ravno ta ukrep potreben, se bo moral seznaniti z osnovami fizike in kemije, naukom o živih bitjih, botanike ter ostalih za kmetijstvo važnih ved.

Zaradi dviga splošne izobrazbe se bodo poučevali tudi slovenščina in književnost, računstvo s knjigovodstvom in gospodarski zemljepis. Naši družbeni ureditvi, njenemu nastanku in razvoju, bo posvečen poseben predmet, saj bodo le tako učenci lahko doumeli dogajanja okoli sebe.

Šola bo trajala dve leti, dva zimska in dva poletna polletja. Zimsko polletje se bo začelo 15. oktobra in bo trajalo do 1. marca, poletno polletje pa bo trajalo od 15. marca do 15. junija.

V prvem polletju se bodo učenci učili predvsem splošne predmete ter tiste predmete, ki bodo potrebni za razumevanje snovi v nadaljnjih polletjih. Že v poletnem delu prvega leta, posebno pa v drugem letu, bo težišče v praktičnem delu. Da bi se učenec čim manj odtegnil praktičnemu delu, bo vso poletno polletje drugega leta prebil na praksi na kakem državnem, zadružnem, pa tudi urejenem privatnem posestvu, lahko tudi domačem. Za časa te prakse bo učenec prihajal na šolo enkrat ali dvakrat tedensko zaradi poročanja o delu ter posvetovanja o problemih posestva.

Šele po končanem praktičnem delu dobi učenec spričevalo o končanem šolanju.

Šola bo internatsko urejena, kar pomeni, da bodo učenci bivali skupaj. Smotrna organizacija dela za časa šolanja je le na ta način zagotovljena, razen tega se učenci navadijo živeti v kolektivih.

Kakšni so pogoji za vpis v šolo? Učenec, ki se hoče prijaviti za vpis v šolo, mora vložiti prošnjo, kolikovo s 30 din, na upravo Hmeljarske šole v Vrbju pri Žalcu ter ji priložiti sledeče dokumente:

1. Rojstni list. Sprejeti bodo le učenci starejši od 17 let.

2. Zadnje šolsko spričevalo. Za vpis v hmeljarsko šolo je potrebno imeti 6 razredov osnovne šole ali 2 razreda gimnazije. Kandidati, ki te pogoje ne izpolnjujejo, imajo pa voljo do šolanja, bodo sprejeti po opravljenem izpitu iz slovenščine in računstva.

3. Zdravniško spričevalo, da je kandidat telesno in duševno zdrav ter da za obiskovanjê šole s te strani ni zadržka.

4. Izjavo staršev ali skrbnikov ter kmetijske zadruge, da bodo redno plačevali svoj del vzdrževalnine.

Vsi stroški vzdrževalnine se razdele na del, ki ga prispeva učenec sam in na del, ki ga prispeva KZ. Del, ki ga učenec sam prispeva je 1.500 din mesečno. Za ostali del od 1.500 do 2.000 din mesečno (po finančni zmogljivosti KZ) mora kandidat preskrbeti izjavo KZ, da je pripravljena ta znesek redno plačevati v obliki štipendije.

Prošnje z vsemi potrebnimi dokumenti je predložiti do 31. 12. t. l. O sprejemu bodo učenci pismeno obveščeni, ravno tako o točnem dnevu začetka pouka, ki bo predvidoma v prvi polovici januarja.

-n

Korak naprej v naši zaščitni službi

Že tovarišica ing. Legiševa je v svojih nedavnih člankih pod naslovom »Kaj vse smo opazili na naših hmeljiščih« široko razpravljala o vprašanju bodoče zaščitne službe v hmeljarstvu. Letošnje izkušnje pa ne zahtevajo samo to, da se preko našega lista pogovorimo s hmeljarji tako, da jim damo potrebna navodila za uspešno delo v borbi proti množičnim škodljivcem. Zato bi v tem članku govorili o konkretnih ukrepih, ki naj bi bili dejansko korak naprej v naši zaščitni službi.

Na zadnjih sektorskih konferencah zastopnikov kmetijskih zadrug se je pokazal živ interes, ki nedvomno obstoji tudi med samimi hmeljarji na terenu, za to osnovno vprašanje kot pogoja bodoče kvalitetne hmeljske proizvodnje. Odločili smo se na vseh konferencah, da bodo KZ na predstojêčih letnih občnih zborih postavile odseke za zaščitno službo. Ti odseki bodo sestavljeni iz ljudi iz hmeljarskega, sadjarskega in poljedelskega odseka, torej iz tistih pospeševalnih odsekov, ki so za zaščito rastlin posebno zainteresirani. Letos se je na primer nazorno pokazalo, če želimo uspešno zatiranje škodljivcev v hmeljiščih, da moramo ne samo pobožno misliti na naše sadovnjake, temveč v njih samih izvesti pravo revolucijo nasproti sadnim škodljivcem. Znano je, da so prav dober gostitelj v nevegetacijski t. j. zimski dobi, ušem, rdečemu pajku itd., ravno zapušèeni in nekultivirani sadovnjaki. Zato bo skrb bodočih odsekov za zaščito rastlin, da se že v zimskem času temeljito pregleda, očisti in poškopri — bolje reèeno umije — sleherno sadno drevo ter odstrani vse kar ne sodi v sadovnjak. Preko leta pa morajo ti odseki nadaljevati zaščitno službo v sadovnjakih, hmeljnikih, krompiriščih in na področju ostalih kmetijskih kultur. Ker je celotna zaščitna služba vezana na dobro organizacijo dela, je več kot potrebno vsestransko sodelovanje posameznih zainteresiranih kmetijskih panog.

Kakšne bodo naloge odsekov pri izvajanju zaščitne službe?

1. Voditi morajo vse zaščitne akcije na področju kmetijskih zadrug v hmeljarstvu, sadjarstvu in poljedelstvu.

2. Skrbeti morajo za pravočasno nabavo škropilnic, rezervnih delov, skratka skrbeti, da bodo škropilnice vedno pripravljene za akcijo.

3. Skrbeti morajo za pravočasno nabavo učinkovitih sredstev za zaščito rastlin.

4. Stalno morajo biti v kontaktu z Inštitutom za hmeljarstvo, javljati mu vsak pojav škodljivcev in

bolezni ter iskati pri Inštitutu navodila za uspešno borbo proti njim.

Ko govorimo o delu odsekov za zaščitno službo, mislimo posebno na ljudi, ki bodo vodili te odseke. Po našem mnenju morajo imeti predvsem voljo, resnost in sposobnost, ker v nasprotnem primeru bodo ti odseki le na papirju. Zato smo sklenili, da bomo priredili za vodje odsekov za zaščitno službo nekajdnevni strokovni tečaj. Na tečaju bodo ljudje spoznali pomen in važnost zaščite v kmetijstvu sploh, razne škodljivce in njihov način življenja, zaščitna sredstva, ki jih danes v kmetijstvu uporabljamo in delovanje ter ustroj škropilnic, ki jih imamo na terenu.

S tem bo dana precejšnja pomoč kmetijskim zadrugam, od katerih pa je odvisno koliko bodo znale poiskati resne ljudi, ki bodo koristno uporabili pridobljeno znanje v bodoči zaščitni službi. KZ bodo morale vodje odsekov primerno nagraditi za skrbno delo, saj se bo vendar ta trud v drugi obliki bogato vračal z zaščito kultur pred škodljivci.

Hmeljarski odbor OZZ je poleg prednjih vprašanj postavil na prvo mesto tudi problem izdatne kontrole nad vsemi zaščitnimi sredstvi, ki prihajajo v trgovsko mrežo. V ta namen se s pomočjo strokovnjakov Inštituta za hmeljarstvo že vrši kontrola sredstev, ki prihajajo v skladišèe dobavitelja in ugotavlja uporabnost. Vzporedno pa se vodi kontrola v zadrugah in državnih trgovinah na terenu z namenom, da bi se škropiva pravilno vskladiščila in da bi se odstranila vsa, ki so neučinkovita, ki pa so v trgovinah še iz starih zalog. Tako bo zagotovljeno, da hmeljarjem v bodoèe ne bodo več nudili škropiv brez predhodne ugotovitve učinkovitosti. Tudi ta korak je bil nujen in ga lahko natanèno izvajamo, ker imamo za to sposoben kemièni laboratorij pri Inštitutu za hmeljarstvo.

Konèno nastaja pri zaščitni službi vprašanje zadostne preskrbe s škropilnicami. Nedavni strokovni pregled na terenu, ki ga je organiziral Hmeljarski odbor, je ugotovil dejansko stanje škropilnic. Na podlagi tega bomo izvedli popravila, nabavili nadomestne dele in na ta način usposobili vse kar se da še koristno uporabiti. Vendar stanje škropilnic na terenu odloèno zahteva nabavo novih primernih škropilnic upoštevajoè to, da bo del obstojeèih škropilnic kmalu dotrajal. V nasprotnem primeru je namreè zastoj govoriti o pojaèanju zaščitne službe in bi bilo seveda vse delo v zaščitni službi neuspešno. V zvezi s tem se v Tovarni poljedelskih strojev v Mariboru pripravlja

nov tip škropilnice, pri kateri bodo upoštevane zahteve, zaščitne službe v hmeljarstvu. Pričakujemo, da bo ca. 100 teh škropilnic že v prihodnji sezoni vsaj delno krilo potrebe v hmeljarstvu. Škropilnice bodo dobavljene KZ, odseki za zaščitno službo pa jih bodo morali s pravilno organizacijo polno zaposliti. Menimo, da bodo morale po močnejših hmeljarskih področjih imeti kmetijske zadruge povprečno 5 do 8 motornih škropilnic, kar znaša približno 240 komadov na celotnem hmeljarskem področju z ozirom na današnje stanje hmeljišč. Na tem področju je nujno, da se čimprej glede dobave škropilnic osamosvojimo in da ne uvažamo škropilnice raznih tipov iz inozemstva, ki nam delajo stalne preglavice pri dobavi potrebnih rezervnih delov. To moramo upoštevati sedaj, ko se odločamo za bodočo dobavo škropilnic iz domače mariborske tovarne, pri čemer upamo, da bomo lahko popolnoma zadostili tudi potrebam hmeljarstva.

Vsa zaščitna služba v hmeljarstvu, sadjarstvu in na ostalih kulturah, ponovno poudarjamo, je odvisna v prvi vrsti od aktivnosti kmetijskih zadrug, ki bodo v bodoče zlasti odgovorne za to službo, na drugi strani pa od zavesti slehernega poljedelca, da posveti oziroma odredi v bodoče zaščitni službi posebno mesto v okviru svojega gospodarstva. To velja še posebno za savinjskega hmeljarja.

Kako pa je s preskrbo materiala za prihodnjo sezono?

Preskrba z umetnimi gnojili, zaščitnimi sredstvi, premogom in ostalim materialom, razen hmeljevskami, ki jih še dalje dobavlja Hmezad, se bo v bodoče vršila preko Trgovskega podjetja OZZ Celje. V ta namen je Hmeljarski odbor zbral vsa naročila za umetna gnojila od kmetijskih zadrug, Trgovsko podjetje OZZ pa si je že zagotovilo dobavo gnojil, razen Tomaževe žindre, za katero še vprašanje uvoza ni v celoti rešeno. Toda tudi pri tem gnojilu pričakujemo ugodne rešitve, vsaj za kritje najnujnejših potreb. Umetna gnojila bodo dobavljena kmetijskim zadrugam kot običajno v prejšnjih letih, preostala pa bodo vskladiščena v Šempetru, kjer bodo vsak čas na razpolago za naknadne potrebe KZ oziroma hmeljarjev.

Tudi zaščitna sredstva bo v glavnem dobavljala

Trgovsko podjetje OZZ, ki bo za ta sredstva ustanovilo prodajalno na drobno pri skladišču v Šempetru, kjer bodo vsak čas na razpolago, istočasno pa pod strogo kontrolo strokovnjaka od Inštituta za hmeljarstvo.

Poseben problem so za potrebe prihodnjega leta hmeljevke. Nezadostna ponudba starih dobaviteljev nas postavlja pred dejstvo, da se bo treba poslužiti raznih izhodov tako, da vsaj delno zadostimo potrebam za prihodnje leto. Hmezad je sicer v glavnem zbral potrebe, vendar zaradi takšnega stanja ne more garantirati za popolno kritje. Zato svetujemo hmeljarjem, da tudi sami poskusijo poiskati hmeljevke in s tem kriti najnujnejše potrebe. Res je, da bodo hmeljevke vedno večji problem, zato moramo nujno razmišljati o podaljšanju življenjske dobe hmeljev z impregniranjem. Za sedaj se še sicer ne moremo odločiti za to akcijo, ker ves študij in poskusi impregniranja pri Inštitutu še niso končani, toda stanje z ozirom na bodočo preskrbo hmeljev zahteva, da k temu čimprej pristopimo. Poleg tega bo treba nujno razmišljati o gradnji cenejših, primitivnejših žičnih konstrukcij, ki bi bile dostopne vsem hmeljarjem. Na ta način bi znatno ublažili potrebe po hmeljevkah, na drugi strani pa bi uspešno štedili s prekomerno porabo lesa.

Preostaja še odprto vprašanje sezonskih in dolgoročnih kreditov za potrebe hmeljarstva. V tem letu je bila precejšnja težava, ker teh kreditov ni bilo mogoče dobiti. Zagotovljeno pa nam je, da bodo kmetijske zadruge v bodoče prejele potrebne sezonske kredite za nabavo vsega potrošnega materiala za letno proizvodnjo hmelja. Ta kredit bi v jeseni vračali. Po drugi strani pa so izgledi, da bo v kratkem rešeno tudi vprašanje dolgoročnih kreditov za nakup hmeljev. Te kredite bodo prav tako dobile kmetijske zadruge. Z rešitvijo zlasti zadnjega vprašanja, t. j. kreditov, po drugi strani pa s pravočasno preskrbo vsega potrebnega materiala, ob učinkovitem izvajanju zaščitne službe, lahko stopimo z zaupanjem v prihodnjo hmeljsko sezono.

Kač Karel

Ing. Ferline Bogdan

Priprava zemlje za hmeljske nasade

Hmeljišče je nedvomno najbolj zahteven njivski nasad. Zato moramo zemljo za ta nasad zelo pazljivo in strokovno pravilno pripraviti, če hočemo, da bo nasad skozi vso rastno dobo uspešen v rasti in rodnosti.

Navadno razumemo pod pripravo zemlje za enoletni posevek ali nasad one ukrepe, ki jih uporabljamo, da moremo seme zasejati ali sadnice rarsaditi in s katerimi dosežemo, da so mlade rastlinice zadostno preskrbljene s hrano od začetka rasti do pospravljanja pridelka. Izkušnja nas pa uči, da posevki vse lepše uspevajo in dajejo obilnejše pridelke, če je bilo v predhodnih letih na dotični zemlji izvršeno pravilno menjavanje posevkov, obdelave in gnojenja, skratka, če je posevek prišel na to zemljo načrtno, po kolobarskem zaporedju. Kolobarjenje je torej pri enoletnih poljskih posevkih tisti važen agrotehnični ukrep, ki šele napravi obdelavo in gnojenje zemlje ugodno za posamezne posevke.

Kakšne so te razmere pri večletnih rastlinah, predvsem pri hmelju? Kakor pri človeku, tako razli-

kujemo tudi pri večletnih rastlinah otroško, mladeniško, moško in starostno dobo. Človek, ki v mladosti ni trpel pomanjkanja, ne bo samo v svoji moški dobi najbolj sposoben, temveč bo to svojo sposobnost ohranil še v pozno starost. Njegova produktivnost in storilnost bosta skozi daljšo dobo ostali na višku. Ta cilj zasledujemo tudi pri večletnih rastlinah in zato nam mora biti glavna skrb, da nasadi v mladosti ne trpijo pomanjkanja, ker le v tem primeru bodo postali dolgotrajnejši, investicijski stroški se bodo razdelili na manjše anuitete, nasadi bodo sposobni v največji meri izkoristiti obdelovanje in gnojenje, ki jim jih bomo nudili v produkcijski dobi.

Otroška in mladeniška doba trajata pri hmelju do 4. leta, nato nastopi moška, produktivna doba. Prva 4 leta je cilj obdelave in gnojenja ta, da se rastline čimbolj razrastejo in svoj koreninski sistem močno razširijo kakor v globino, tako tudi v širino. Z globinskimi koreninami rastline črpajo predvsem vodo, ker v globinah ne živijo koristne bakterije, ki presnavljajo in pripravljajo rastlinsko hrano. Zato rast-

line z globinskimi koreninami ujamejo od rastlinske hrane le one drobce, ki so prišli v njihovo območje z izpiranjem iz zgornjih slojev. Pri hmelju se v globoki zemlji, kjer podtalna voda ni preveč visoka, globinske korenine močno razrastejo, če smo skrbeli za zadostno prehrano rastlin v otroški dobi. Rastline z močnimi globinskimi koreninami so edino sposobne brez večje škode pretrpeti tudi daljše presledke suše in tudi zmanjšanje pridelka zaradi suše je pri njih relativno najmanjše.

Razen globinskih korenin razvije hmelj še poseben koreninski sistem v sloju živice, s katerim črpa rastlinsko hrano, ki jo pripravljajo zemeljske bakterije v tem sloju. Seveda črpa rastlina s temi koreninami tudi potrebno vodo, saj vsrkava vso hrano le v vodni raztopini. V zemljah pa, kjer globinske korenine zaradi visoke podtalne vode odmrejo, ker brez zraka ne morejo živeti, mora koreninski sistem v živici prevzeti vso oskrbo z vodo. V tem slučaju je oskrba z vodo odvisna od sposobnosti upijanja in oddajanja vode edino te zemlje v sloju živice. Če so te sposobnosti zadovoljive bodo rastline brez večje škode za svoj organizem prebrodile manjša sušna obdobja. Izšle pa bodo poškodovane iz boja s sušo, čim manjše so prej omenjene sposobnosti živice in čim dalje suša traja. Zato je to okolnost posebno upoštevati pri pripravi zemlje za hmeljske nasade v plitkih zemljah in tam, kjer je podtalna voda časovno zelo visoka, tako da zamori globinske korenine. Takih slučajev imamo v ravninskem predelu hmeljskega področja zelo mnogo, kar zelo neljubo skrajšuje produkcijsko dobo hmeljskim nasadom.

Največjo sposobnost upijanja vode ima zemlja, ki je humozna in katere slog je drobnozrnat. V naših hmeljiščih, kjer z največjo skrbnostjo uničujemo vsak plevelček, se zemlja s humusom naravnim potom ne more obogatiti. Humus dajemo tem nasadom le s hlevskim gnojem ali pa kompostom. Ker smo pa po vojni nekako pozabili, kako smo si pred njo znali pripravljati zadostne količine učinkovitega humusa s kompostom, živine pa sedaj na splošno manj redimo, naša hmeljišča vse bolj in bolj kričijo za humusom. Izkušnja nas nadalje uči, da se rahlost zemlje, ki smo jo dosegli po mehanični poti (z oranjem, rahljanjem itd.) že v nekoliko tednih izgubi in posebno nestrukturna zemlja postane zopet zbita in nestrukturna. Ker takšna zemlja ne more upijati vode in posebno, ker je v hmeljiščih na površini zdršana od obdelovalnega orodja, stoji po vsakem večjem dežju voda v brazdi, dokler ne izhlapi, namesto, da bi jo zemlja upila in posredovala hmelju, kadar jo ta potrebuje. Iz tega spoznamo, da je problem, ki ga je treba rešiti: Kako napraviti živico — če ne trajno pa vsaj dokler je hmelj mlad — drobnogrudičasto, da na ta način naredimo zadostni rezervoar za vodo, ki bi jo morali hmelju nuditi in da se bodo mogle korenine čim bolj razširiti.

Trajno drobno zrnato strukturo ima le godna zemlja. Godna zemlja pa nastane, če zemeljske delce preprežemo s humusom in če omogočimo tudi z drugimi ukrepi življenje in delovanje koristnih bakterij. Kakor postane kruh zaradi delovanja bakterij-kvasnic luknjičav in rahel, tako postane tudi zemlja godna, t. j. drobnozrnatna in rahla zaradi delovanja zemeljskih bakterij. Brez bakterij torej ni trajne godnosti. Toda teh bakterij mora biti 50.000 do 50.000 v 1 g zemlje, da se učinkovita godnost doseže. Bakterije se sicer hitro množijo, vendar pa ne tako hitro, da bi se

godnost mogla doseči že v enem letu. Potrebno je več let smotrnega usmerjanja razvoja in kopičenja bakterij v zemlji, a to v praksi dosežemo le s kolobarjenjem pri enoletnih posevkih, ki jih sejemo pred nasadom hmelja.

Kako torej uredimo ta kolobar? Cilj mu je obogatiti zemljo s humusom in bakterijami. Prvo dosežemo, če v letih pred nasadom hmelja gojimo na dotični njivi žita, stročnice in mešanice trav z deteljo ali lucerno. Trave imajo zelo mnogo drobnih korenin in z njimi prepletajo vso živico. Ko odmrjejo, se iz njih zaradi delovanja bakterij stvori blagi humus, ki napravi zemljo drobnogrudičasto. Za svoje življenje pa bakterije ne potrebujejo samo humusa, temveč zahtevajo tudi gotovo količino lahke dostopne fosforne kisline, na drugi strani pa lužnato ali nevtralno reakcijo zemlje, kar dosežemo z apnenjem, kjer je to potrebno. Fosforna kislina in apno sta prav tako negibno potrebna za uspevanje detelje in lucerne ter moramo z njima gnojiti, če hočemo imeti večji pridelek od teh krmnih rastlin. Z njimi gnojena detelja, posebno pa lucerna, požene zelo močan globinski in živčni sistem. Z globinskimi koreninami tako rekoč drenira in mrvči zemljo v globinskih slojih ter jo napravi rahlejšo. Tako se večja rezervoar vode v zemlji. S koreninskim sistemom v sloju živice pa pomaga travnim koreninam pri ustvarjanju godnosti v tem sloju.

Njive, kjer hočemo zasaditi hmelj, bi torej v letih pred zasaditvijo takole izkoriščali, obdelovali in gnojili:

6. leto pred nasadom: s hlevskim gnojem, kalijevo soljo, superfosfatom in amonsulfatom zagnojen semenski ali jedilni krompir;

5. leto pred nasadom: s superfosfatom gnojena oz. pšenica + inkarnatka v preorano strnišče;

4. leto pred nasadom: po košnji inkarnatke gnojenje z gnojnico in razsaditev krmilne pese ali krmilnega ohrovt.

3. leto pred nasadom: po zimskem apnenju, če je potrebno, setev ovs s podsejano travno mešanico z lucerno ali deteljo;

2. leto pred nasadom: spomladansko gnojenje lucernišča s kalijevo soljo in tomaževo žlindro;

1. leto pred nasadom: plitvo preoravanje lucernišča koncem avgusta, rigolanje za hmeljski nasad (40 centimetrov globoko) v oktobru.

Če smo zasejali lucerno s travami, izkoriščamo lucernišče 2 in pol leta. Detelje s travami pa preorjemo 1 leto poprej, ker bi sicer plevelne rastline, ki bi se naselile v razredčeni detelji, uporabile mnogo humusa, ki smo ga pa namenili hmelju.

Kaj bomo torej s tem kolobarjenjem dosegli? Zemljo bodo s humusom bogatili pšenica, oves, trave, detelja ali lucerna in inkarnatka. Razen tega bomo v teku teh let enkrat izdatno gnojili s hlevskim gnojem. Humus bosta črpala le krompir in pesa in zato mora biti gnojenje s hlevskim gnojem krompirju res izdatno ali pa ponovljeno tudi pri krmni pesi. S fosforno kislino se bo gnojilo 3-krat, kar je pri naši zemlji neogibno, ako hočemo pomnožiti bakterije in njih delovanje.

Ko bomo po 6 letih smotrnega kolobarjenja pripravljali in gnojili zemljo za sam nasad, bo ta v tako godnem stanju, da se bodo mlade hmeljske rastline mogle in morale napredno razvijati v svoji mladostni dobi, nakar bodo ob primernem oskrbovanju v produkcijski dobi res lahko v največji meri zadovoljile pričakovanja hmeljarjev.

Kako uničujemo majskega hrošča?

V Nemčiji povzročata hroščeva ličinka ali ogrc v hmeljiščih občutno škodo. Pri nas redko opazimo škodo, ki jo dela majski hrošč v hmeljiščih, se pa zlasti v obrobnem hmeljarskem okolišju dostikrat v precejšnji meri pojavljajo ogrci na travnikih in na njivah, kjer gojimo okopavine. Škoda, ki jo tu povzročajo, je mnogokrat velika in zato ne bo napak, če spregovorimo nekaj besed o tem škodljivcu.

Najprej o načinu življenja majskega hrošča. Pri nas se pojavljata dve vrsti hroščev, in sicer nekoliko večji navadni majski hrošč (ca. 25 mm dolg *Melolontha melolontha*) in nekoliko manjši kostanjev ali gozdni hrošč (ca. 20 mm dolg *Melolontha hippokastanea*). Prva vrsta je pri nas mnogo bolj razširjena. Način življenja obeh hroščev je zelo sličen, zato se pri opisu ne bomo ozirali na vsako vrsto posebej.

Za razvoj od jajčeca do odraslega insekta potrebuje majski hrošč 2, 3 ali celo 4 leta, kar je odvisno od prilik v katerih živi. Večino življenja preživi v zemlji kot ličinka, kjer dela na koreninah kulturnih rastlin občutno škodo. Hrošči pa brstijo listje in popje na gozdnem, pa tudi na sadnem drevju in bolj redko tudi listje zelnatih rastlin. Škoda, ki jo povzročajo hrošči, je občutno manjša od škode, ki jo napravijo ličinke z odjedanjem korenin.

Spomladi: od srede aprila do srede maja, prilezejo hrošči iz zemlje in objedajo listje. Najraje se hranijo s hrastovim listjem, napadajo pa tudi brest, bukev, gaber, divji in domači kostanj. Od sadnega drevja so jim ljubši koščičarji: češnje, slive, kot pa jabolka. 14 dni za tem, ko so zapustili zemljo, izleže samica 60 do 80 jajčec, in sicer 10 do 20 skupaj. Jajčeca zleže precej globoko v zemljo (20 in več cm). Najraje leže jajčeca v humozno zemljo blizu gozdov, posebno na travnike in s hlevskim gnojem pognojene njive. Iz jajčec se po 4 do 6 tednih izležejo ličinke, ki se najprej hranijo s humusom in najdrobnejšimi koreninami. V tem stadiju ličinke naredo nezatno škodo. Na jesen se zavlečejo globlje v zemljo, naslednjo pomlad pa zopet pridejo bliže površju in se hranijo s koreninami in podzemnimi organi rastlin. Škoda, ki jo povzročajo v tem stadiju je občutna. Pri iskanju hrane niso prav nič izbirični, ampak žro vsake vrste korenine brez ozira na to, če so sočnate ali olesenele. Največjo škodo naredo ličinke v tretji pomladi, ko so že popolnoma dorasle in najbliže površini. Konec maja in v prvi polovici junija se odrasli ogrci zavlečejo globlje v zemljo in zabubijo. V avgustu in septembru se iz bub razvijejo hrošči, ki pa prezimijo v zemlji in izlete šele naslednjo pomlad.

Omenili smo že, da traja razvoj hroščev pri nas običajno tri leta: ker pa se včasih ta doba skrajša ali podaljša, ne moremo z gotovostjo računati s pravilnim ponavljanjem hroščevih let. Tista hroščeva leta, ko je v mesecu aprilu in maju precej visoka temperatura in malo padavin, so ugodna za masovni pojav hrošča.

Borba proti hroščem je bila v naših prilikah navadno samo mehanična. Borili smo se na ta način, da smo zjutraj stresali drevesca, ko hrošči še ne morejo leteti, jih pobirali in uničevali. Mnogo hroščevih ličink uničijo vrane, purani in kokoši, ko pri oranju pridejo na površino. Te načine borbe nikakor ni podcenjevati, vendar je uspeh navadno samo polovičen. Uspešneje se proti hrošču borimo s kemičnimi sredstvi, zlasti odkar imamo v uporabi sredstva, ki so tudi proti hrošču močno učinkovita. S kemičnimi sredstvi se borimo proti hroščem na drevju, skušamo preprečiti samicam odlaganje jajčec in proti ličinkam odnosno hroščem v zemlji. Od vseh teh treh načinov je zadnji najuspešnejši.

Proti hroščem, ko brsti drevje, se borimo na ta način, da škropimo napadeno gozdno drevje, ki meji na njive in travnike, v zgodnjih jutranjih urah s heksa ali gama preparati in s fosfornimi estri. Na ta način uničimo hrošče, je pa to uničevanje precej drago, ker se za visoko gozdno drevje porabi precej škropiva in akcija mora biti masovna. Za škropljenje uporabljamo fosferno (fosferno ester) in lindane (to je heksa ali gama preparat). Fosferno hitro učinkuje, vendar je njegovo delovanje kratkotrajnejše: medtem ko lindane počasneje deluje, pa zato dalj časa (14 dni) in tako obvaruje drevje pred kasnejšimi naleti. Če naredimo v močno napadenih predelih akcijo škropljenja gozdnega drevja, mora biti ta akcija masovna, če hočemo doseči uspeh. Drevje moramo zamegliti (z atomizatorjem) ne pa škropiti, ker je sicer poraba škropiva še občutno večja.

Drug način borbe je preprečitev samicam odlaganje jajčec v zemljo. To so poskušali doseči z naftalinom, ki so ga raztrosili po površini, kar pa je zelo draga obramba in naftalin največkrat škoduje tudi kulturnim rastlinam, ali pa da so posipali zemljo z apnenim prahom, ki ovira samice pri odlaganju jajčec. Te vrste obramba je samo polovična. V zadnjem času so poskušali preganjati samice pri odlaganju jajčec z lindanovim praškom, vendar se tudi ta način ni izkazal kot učinkovit, zato ker lindane deluje na škodljivce prepočasi. Samica rabi za odlaganje jajčec samo dva dni, lindane pa, kakor smo že omenili, ubija po enem tednu. Druga zapreka za uspešno učinkovitost je v tem, da znese samica jajčeca v precejšnjo globino 20 do 30 cm, lindane pa v tem letnem času zaradi kulture ni mogoče zaorati.

Najuspešneje se borimo proti ogrcem v drugem in tretjem stadiju, ko pridejo ličinke proti površini. V zemljo iniciramo fosferno ali pa lindane, ki delujeta na ličinke smrtonosno. Poleg tekočega fosferno, lindane in clorbenzol homolognimi preparati, uporabljamo v borbi proti ogrcem tudi lindane v prahu, katerega posipamo po površini in ga plitko zaorjemo. Ta način borbe je pravzaprav najuspešnejši in zato ga bomo natančno opisali.

Na ha površine potrosimo 80 do 160 kg lindane v prahu in ga zaorjemo ali zabranamo v zemljo. Na lahki zemlji je količina lahko nekoliko manjša kot na težki. To naredimo zgodaj spomladi ali v jeseni. Lindane lahko tudi mešamo z umetnimi gnojili, samo ne s takšnimi kot je n. pr. apneni dušik. Brez škode pa ga trosimo skupaj s Tomaževo žlindro, superfosfatom, kaliievo soljo in nitrati.

Lindane učinkuje v zemlji približno eno leto, včasih še dalje, zato je njegovo delovanje izredno povoljno. Poleg ogrcev uničuje lindane tudi strune in druge zajedalce.

Na travnikih trosimo lindane v jeseni, navadno pred dežjem, če pa ni v kratkem padavin, zalijemo travnik z gnojnicjo.

Pri trošenju lindane v hmeljiščih moramo biti zlasti v dobi vegetacije zelo previdni, ker prevelika količina neugodno vpliva na rast hmelja in zastrupi hmeljno rastlino. Zato v hmeljiščih vedno trosimo lindane v krogu okoli štoka in ne na štok sam. Bolj priporočljivo je trošenje v času mirovanja rastline, to se pravi v jesenskem in zimskem času, kot pa v času vegetacije, kajti poskusi so pokazali, da naknadno lindane ne deluje na hmelj škodljivo.

Lindane trosimo po zemljiščih eno ali dve leti pred pojavom hroščevega leta, ko so ličinke v drugem ali tretjem stadiju.

Ing. Kač M.

(Nadaljevanje)

Evropski biro za hmeljarstvo

Zasedanje v Žalcu dne 15. avgusta 1953

Amerikanski tržni red po našem mnenju ni bil popolnoma zadovoljiv, ker je bil nepopoln. Amerika je kontingentirala vsako leto prodajne količine, da bi napravila cene čvrste, je pa na drugi strani opustila omejitve hmeljskih površin, tako da so se te ravno zaradi ugodnih cen povečale, neprodana količina pa se je procentualno večala od leta do leta. Dejstvo pa je, da se je hmeljska površina v tem letu znatno zmanjšala. Ali pa to zmanjšanje zadostuje za izravnavo hmeljskega gospodarstva v ZDA v tem letu, ali so bile površine izorane ali le opuščene? To so vprašanja, ki nas vse zanimajo in katera bodo imela vpliv na predstoječo in tudi ostale hmeljske kampanje.

3. Zaključki:

Ureditev tržišča s polovičnimi ukrepi je brezuspešno in lahko celo deluje proti postavljenemu cilju. S tem ni rečeno, da je v bodoče opustiti tržne ureditve, temveč da le dobro premišljena in popolna tržna ureditev vodi k uspehu.

Ker se nobeno hmeljsko leto ne more primerjati z drugim z ozirom na to, da se predpostavke menjavajo, očividno pregovor, da po sedmih dobrih letih pride sedem suhih let, ne drži. Kljub temu pa težave glede prodaje tako dolgo ne bodo izostale, dokler bo svetovna žetev višja od svetovne potrebe. Brez pomena bi bilo v primeru potrebe nastopati pri oblastvih s protesti. Bolje je pravočasno skrbeti za urejena in uspešna tržišča.

Tiste, ki se oglašajo in hočejo preprečiti ureditev tržišča ne smemo vzeti za resne, dokler so žetveni donosi ali količine potreb po hmelju vedoma nepravilno navedene. Nepravilne številke vodijo k neredu na tržišču.

Čeprav so razmere v deželah, ki so članice Evropskega biroja za hmeljarstvo različne, bodisi v splošni gospodarski koncepciji, bodisi v koncentraciji področja ali zajetju žetve ali pa v strukturi posameznih obratov (veliki ali mali obrati, monokultura ali polikultura), je cilj ureditve tržišča vendar isti: vzpostavitev ravnotežja med proizvodnjo in potrebo. Kakor dolgo so potrebe ene provenience večje od proizvodnje, je hmeljsko površino povečati; če pa povprečni donos presega normalno potrošnjo, je treba površine zmanjšati.

Ker pa so pri hmeljarstvu potrebne investicije večje, kot v kakršni koli drugi kmetijski panogi in pri sedanji konjunkturi kmečka gospodarstva ne morejo nositi večje investicijske izgube, urejeno tržišče ni le namen, temveč nujnost.

Poskušalo naj bi se doseči medpoklicno ureditev tržišča, pri katerem bi udeleženi krogi sodelovali odkritosrčno in objektivno v vzdušju medsebojnega zupanja. Uspeh tega sodelovanja naj bi bili preventivni ukrepi, da preprečimo obžalovanja vredne operativne prisilne ukrepe. Kjer je volja, je tudi pot.

Če te v kratkem zajete misli nudijo snov za diskusijo ali če morejo biti v pomoč pri formuliranju resolucije, potem je njihov namen dosežen.

DISKUSIJA

K diskusiji se je najprej prijavil delegat Francije. Senator Hoeffel je ugotavljal, da je bilo mnogo govora o povečanju površin, ki so zasajene s hmeljem v posameznih deželah. Smatral pa je za potrebno, da bi se te države pozanimale tudi za možnost prodaje hmelja. S povečanjem hmeljišč nastane tudi vprašanje prodaje, ker so možnosti za plasman hmelja ome-

jene. Nesmiselno bi bilo povečevati površine in zviševati pridelek hmelja, katerega potem nekatere države Evrope ne bi mogle spraviti na trg. Naša dolžnost pa je, da zagotovimo hmeljarjem odvzem pridelanega hmelja in plačilo za njihovo delo ter povračilo stroškov, ki so jih imeli v hmeljarstvu. V ta namen so se hmeljarji združili in ne zahtevajo nič drugega, kakor pravično plačilo za svoj trud.

Nato se je prijavil k diskusiji delegat Jugoslavije tovariš Turnšek: »V imenu vseh kmetov in hmeljarjev pozdravljam tudi jaz današnje zasedanje in sem prepričan, da bo rodilo dobre sadove. Poudarek današnjih razgovorjanj, kakor je tudi omenjeno v predlogu resolucije, je na zmanjševanju hmeljskih površin. Preden pa se glede tega sprejme kakšen sklep, je potrebno pregledati situacijo v posameznih deželah. Kakor je že bilo omenjeno na tem kongresu, se s hmeljarstvom bavijo kmetje v Savinjski dolini že sto let. Mnogo dela in naporov je bilo potrebno, da se je hmeljarstvo pri nas razvilo do stopnje, da smo lahko pričeli zavzemati mesto tudi na inozemskem trgu. Druga svetovna vojna pa je zelo prizadela naše hmeljarstvo in je bila že v poročilu navedena škoda, ki smo jo utrpeli. Po vojni smo zopet vložili vse sile, da dvignemo hmeljarstvo vsaj na predvojno višino. Kljub zavzemanju naših kmetov in podpori ljudske oblasti pa nam še ni uspelo razširiti hmeljišča do površine, ki smo jo imeli pred vojno. Zato sem mnenja, da se hmeljske površine ne bi na splošno omejevale, temveč bi se omejile samo tam, kjer je podana potreba. Saj naš kmet, ki je brez lastne krivde toliko trpel med vojno, ne more zdaj še imeti škodo s tem, da bi bilo v Jugoslaviji onemogočeno povečanje površin in zvišanje pridelka.«

Senator Hoeffel (Francija) pripominja, da je enak položaj tudi v Franciji, ki še vedno ni dosegla predvojne površine, ki je bila zasajena s hmeljem.

Nato je objasn timer Jošt, da zmanjševanje površin ni jemati na splošno, ker se nanaša v glavnem na Nemčijo, ki je zelo razširila svoja hmeljišča. Evropski biro za hmeljarstvo pa predvideva za Slovenijo 2.500 ha in za Bačko 1.000 ha, kar ti dve pokrajini do slej še nista dosegli.

Delegat Nemčije g. Josef Piechl je nato izvajal, da so bile v letih 1928—1929 znatno večje površine pod hmeljem, kakor sedaj. Priderek hmelja je bil zelo dober. Kmalu pa so cene hmelju padle, kar je imelo za posledico, da je mnogo hmeljarjev obubožalo. Zato smemo forsirati hmeljarjenje samo do neke meje. Predvsem pa je potrebno, da se proizvodnja izenači s potrošnjo. Kongres biroja se je sestel že pred enim letom, da bi proučil in rešil ta vprašanja, ker bi nadaljnje povečanje hmeljišč predstavljalo za hmeljarjenje pravi samomor, kajti proizvodnja bi znatno prekoračila potrošnjo. Pri nekaterih pridelkih se povečanje lahko dopusti, pri hmelju pa znanost do danes še ni našla ugodnega rezultata, da bi se večje količine hmelja lahko uporabile tudi v druge proizvodne namene. Nemčija je bila ena izmed redkih dežel, ki je preseгла površine, bila pa je k temu prisiljena, vendar obstoja možnost, da se hmeljišča v Nemčiji lahko zopet zmanjšajo, da ne bo napravljena škoda Nemčiji sami in tudi drugim deželam s hmeljem. Če bi se pa povsod prideloval le žlahten hmelj, se pa ne bi bilo treba bati nadprodukcije, zato moramo prvenstveno stremeti za tem, da gojimo le žlahten hmelj, ki bo počasi izpodrinil nežlahtnega.

(Nadaljevanje sledi)